

УДК 378.14.015.62:17.021.2

ІНСТРУМЕНТАРІЙ РАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНДИВІДУУМА ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ МІСІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

А. Б. Почтовюк

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
вул. Першотравнева, 20, м. Кременчук, 39600, Україна.

E-mail: apochtovyuk@yandex.ru

У статті розглядаються питання щодо підготовки фахівців для держзамовлення виходячи не лише з потреб ринку, а й з урахуванням конституційного права громадян України на безоплатне здобуття вищої освіти. Проаналізовано різновиди вектору діалогів індивідуума з суб'єктом ринку послуг вищої освіти, який буде найбільше сприяти досягненню професійно-кваліфікаційної відповідності шляхом інформування індивідуума про реальний обсяг потреб роботодавців у фахівцях з вищою освітою. Особлива увага приділяється вектору діалогу «індивідуум-держава», що є єдиним варіантом, який дозволить індивідууму обрати професію та кваліфікацію з урахуванням інтересів держави та роботодавця, гарантовано працевлаштований та зможе розраховувати на максимальний рівень професійно-кваліфікаційної відповідності.

Ключові слова: держзамовлення, освітні потреби, державна пропаганда, потреби ринку праці.

ІНСТРУМЕНТАРІЙ РАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ДЕЯТЕЛЬНОСТІ ІНДИВІДУУМА ПО ОТНОШЕННЮ К РЕАЛІЗАЦІЇ МІСІЇ ВИЩЕГО ОБРАЗОВАНИЯ

А. Б. Почтовюк

Кременчугский национальный университет имени Михаила Остроградского
ул. Первомайская, 20, г. Кременчуг, 39600, Украина.

E-mail: apochtovyuk@yandex.ru

В статье рассматриваются вопросы подготовки специалистов для государственного обучения исходя не только из потребностей рынка, но и с учетом конституционного права граждан Украины на бесплатное получение высшего образования. Проанализированы разновидности вектора диалогов индивидуума с субъектом рынка услуг высшего образования, который будет наиболее способствовать достижению профессионально-квалифицированного соответствия путем информирования индивидуума о реальном объеме потребностей работодателей в специалистах с высшим образованием. Особое внимание уделяется вектору диалога «индивидуум-государство», что является единственным вариантом, который позволит индивидууму выбрать профессию и квалификацию с учетом интересов государства и работодателя, гарантированного трудоустройства и сможет рассчитывать на максимальный уровень профессионально-квалифицированного соответствия.

Ключевые слова: госзаказ, образовательные потребности, государственная пропаганда, потребности рынка труда.

АКТУАЛЬНІСТЬ РОБОТИ. Згідно статті 53 Конституції України, громадяни мають право безоплатно здобути вищу освіту (ВО) в державних і комунальних навчальних закладах на конкурсній основі. Зазначене передбачає, що держбюджет повинен фінансово забезпечувати цю конституційну норму. Безоплатність ВО означає, що громадянин має право здобути її відповідно до стандартів ВО без внесення плати в державних і комунальних навчальних закладах на конкур-

сній основі в межах обсягу підготовки фахівців для загальносуспільних потреб (держзамовлення). Отже, держзамовлення на підготовку фахівців з ВО формується виходячи не лише з потреб ринку, а й з урахуванням конституційного права громадян України на безоплатне здобуття ВО. У цьому зв'язку обсяги держзамовлення в обов'язковому порядку включають можливість громадян здобути ВО за бюджетні кошти практично з кожної спеціальності. Навіть за умови перенасиченості в конкретному періоді фахівцями, наприклад з економіки чи журналістики, держава повинна передбачити в конкретному році місця для прийому на держзамовлення талановитих випускників за відповідними напрямками підготовки та спеціальностями. Але визначити необхідну кількість таких місць дуже складно [1].

З одного боку, держава надає індивідууму можливість безкоштовного навчання на держзамовленні, а з іншого, індивідуум має право добровільно обирати професію та кваліфікацію. За цих умов інтереси держави та індивідуума часто не співпадають. Якщо держава намагається виділяти кошти із держбюджету на підготовку потрібних економіці фахівців, то індивідуум керується власними міркуваннями щодо престижності спеціальності та перспектив отримання високої заробітної плати. Якщо обраний індивідуумом напрям підготовки не фінансується ані з боку держави, ані з боку роботодавця, у нього є два варіанти: переоцінити та змінити спеціальність, або оплатити навчання за власні кошти. Оцінюючи економічну доцільність першого варіанту, індивідуум не витрачає власних коштів, отримує ВО та високі шанси отримати місце роботи від держави або роботодавця. Тобто логічним є перегляд індивідуумом освітніх потреб. Другий варіант не гарантує працевлаштування та окупність інвестицій [2].

Як результат, індивідуум, керуючись особистими міркуваннями, часто стає безробітним, а роботодавець втрачає можливість отримати кваліфікованого фахівця. Можна зробити висновок, що працівники працюють не за професією та кваліфікацією. На ПАТ «Старокраматорський машинобудівний завод» домінують групи «BDE» та «CFGHI» із середнім (частковим) та нульовим рівнем професійно-кваліфікаційної відповідності (ПКВ). Частка інженерних посад групи «А» коливається від 10% у цеху металоконструкцій до 33% у ливарному та механоскладальному цеху №4. Для ПАТ «Крюківський вагонобудівний завод» частка працівників групи «А» склала 25% у складальному цеху проти 21% у зварювальному цеху. Найбільшу частку працівників становить група «В» із рівнем ПКВ 50%: для зварювального цеху – 34%, для складального цеху – 25%. Наявне слабке сполучення інтересів держави, ВНЗ та індивідуума – держава готова витрачати обмежені бюджетні кошти на інженерні напрями підготовки та спеціальності, але їх ліцензійний обсяг та обсяг держзамовлення виявляються незатребуваними індивідуумом [3].

Мета статті – обґрунтування підходу щодо визначення вектору діалогу індивідуума з суб'єктом ринку послуг вищої освіти (ПВО), який буде найбільше сприяти досягненню ПКВ шляхом інформування індивідуума про реальний обсяг потреб роботодавців у фахівцях з ВО.

МАТЕРІАЛ І РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ. Вектор діалогу «індивідуум-роботодавець». Спочатку слід розпочати із початкових відносин між індивідуумом та роботодавцем, коли індивідууму вигідно усе: перші професійні знання та навички на підприємстві, перша заробітна плата. Ще навчаючись у школі в старших класах та відвідуючи учбові профкомбінати, школярі знайомляться із виробництвом. Окрім того, роботодавці самі зацікавлені у використанні праці молодих людей, оскільки останні згодні працювати за мінімальну заробітну плату задля набуття досвіду. Роботодавцям вигідно використовувати працю підлітків, які переважно працюють учнями майстрів в якості дешевої робочої сили. Навіть виробничі практики студентів проходять на тих підприємствах, де існує потреба в професійних кадрах. Роботодавці, приймаючи студентів на практику, розраховують, що частина студентів після закінчення ВНЗ прийде працювати на їх підприємство.

Дії роботодавців відповідають їх інтересам – чим раніше індивідуум знайде свого роботодавця, чим раніше будуть сформовані між ними відносини, тим краще для обох сторін. Індивідуум може встановлювати взаємовідносини із роботодавцем ще до вступу до ВНЗ, до офіційного працевлаштування. Проте виробничі практики студентів часто носять формальний характер та зводяться до оформлення звіту з практики. Роботодавцю важко зацікавити випускників працевлаштуватись на підприємстві, якщо вони розраховують на інше місце роботи. Профкомбінати не здатні схилити школярів до вибору технічної (інженерної) освіти, якщо в їх свідомості під впливом зовнішніх факторів (батьків, ЗМІ та ін.) сформоване інше ставлення до майбутньої професії ще до вступу до ВНЗ. Роботодавець не має ресурсів та можливості самостійно змінити дану ситуацію.

Вектор діалогу «індивідуум-держава». Диспропорція між реальними потребами ринку праці і пропозицією спричинена, по-перше, інформаційною асиметрією: абітурієнт і його сім'я, формуючи свою життєву траєкторію, не знають, який попит буде на певних фахівців через чотири-сім років, яким буде розмір заробітної плати. По-друге, для формування цієї траєкторії важливо знати побажання й вимоги роботодавців. Ця асиметрія в розвинених країнах «погашається» за рахунок численних опитувань молодих фахівців та роботодавців. В Україні такі опитування проводяться вкрай рідко [4]. Потрібен інструмент державної соціальної політики, який дозволить індивідууму заздалегідь розпочати професійну орієнтацію, а роботодавцю задовольнити потреби у робочій силі.

Державна соціальна політика охоплює все суспільство та всі аспекти життєдіяльності людини, тому саме держава здійснює найбільший вплив на індивідуума. Держава навіть в змозі безпосередньо вплинути на розмір заробітної плати інженерів-технологів, інженерів-механіків, інженерів-металургів, інженерів-енергетиків та інших на вітчизняних машинобудівних підприємствах. Оскільки саме цей фактор суттєво впливає на вибір абітурієнтом інженерної професії. Низький рівень зарплати не стимулює працівників до підвищення рівня ПКВ. Держава в змозі створити умови щодо зростання рівня зарплати (особливо це стосується рівнів зарплати працівників, які належать до традиційно низькооп-

лачуваних видів економічної діяльності), визначивши державну політику за цим напрямком державним пріоритетом. Одним із варіантів є введення та застосування мінімальних галузевих стандартів оплати праці, які б виконували роль своєрідного мірила, нормативу, на якому б будувалася система оплати праці найманих працівників підприємств виробничої сфери [5].

Вектор діалогу «індивідуум-ВНЗ». Диверсифікація джерел фінансування ВНЗ призвела до залучення коштів фізичних осіб, запровадження освітнього кредитування, відкриття програм платної додаткової професійної освіти, проведення наукових досліджень на замовлення, розвиток непрофільної діяльності тощо. Частка надходжень до бюджетів деяких державних ВНЗ від платного навчання останнім часом зросла до 50–60 %. З одного боку, зменшення доходів населення і зростання невпевненості у майбутньому призвели до значного скорочення кількості платоспроможних абітурієнтів. З іншого боку, керівники ВНЗ змушені зважати на інтереси споживачів освітніх послуг. Сформувалася своєрідна ресурсна «залежність» ВНЗ. ВНЗ погоджується з будь-яким рішенням індивідуума щодо вибору майбутньої професії та кваліфікації аби задовольнити його освітні потреби та отримати фінансування. Тому вектор діалогу «індивідуум-ВНЗ» не є орієнтиром для індивідуума, оскільки не сприяє досягненню ПКВ.

Перешкодою у зміні орієнтирів ВНЗ у бік державних інтересів є ризик втрати абітурієнта у разі його відмови отримати ВО на держзамовленні за непопулярною спеціальністю. Цей ризик можна подолати, якщо ВНЗ буде впевнений у достатньому державному фінансуванні у разі вибору індивідуумом майбутньої професії відповідно до потреб роботодавців. Для цього необхідно змінити відношення індивідуума до вищої освіти, переконати його у виборі тих спеціальностей, які є затребуваними на ринку праці. Масова популярність окремих спеціальностей (менеджер, економіст, фінансист, бухгалтер, юрист) призвела до перенасичення ринку праці пропозицією цих фахівців. Дефіцит кадрів гостро відчувається за інженерними спеціальностями, тому для них постійно відкрите держзамовлення. Обираючи держзамовлення, індивідуум має значну ймовірність працевлаштування. Ця ідея має бути донесена до кожного [6].

Таким чином, вектор діалогу «індивідуум-держава» є єдиним варіантом, який дозволить індивідууму обрати професію та кваліфікацію з урахуванням інтересів держави та роботодавця. Завдяки цьому вибору індивідуум буде гарантовано працевлаштований та зможе розраховувати на максимальний рівень ПКВ. Інструментом реалізації даного вектору діалогу є державна пропаганда.

Пропагандою є розповсюдження різних політичних, філософських, наукових, мистецьких ідей з метою їх впровадження в масову свідомість суспільства та активізацію, тим самим, використання цих ідей в масовій практичній діяльності населення. Одночасно, до пропаганди відносяться повідомлення, котрі розповсюджуються для здійснення вигідного впливу на суспільну думку, провокування запрограмованих емоцій та зміни ставлення чи поведінки певної групи людей в напрямі, прямо чи опосередковано вигідному організаторам [7].

Основними елементами процесу пропаганди вектору діалогу «індивідуум-

держава» є, з одного боку, суб'єкт (соціальна група, інтереси якої виражає пропаганда) – роботодавці, які зацікавлені у фахівцях конкретної кількості, професії та кваліфікації; з іншого – об'єкт (аудиторія або соціальні громади, на яких скерована пропаганда) – це індивідууми (споживачі професійних освітніх послуг). Вирішальним для розуміння процесу державної пропаганди є соціально-економічні інтереси роботодавців, їхнє співвідношення з інтересами суспільства загалом та окремих груп індивідуумів, на які націлена пропаганда. Це визначає її зміст і здійснює суттєвий вплив на вибір засобів та каналів пропаганди.

Змістом державної пропаганди має стати першочергове задоволення потреб ринку праці з метою досягнення ПКВ. Неможливим є розвиток економіки та суспільства без високоосвічених кадрів, професійного розвитку персоналу на промислових підприємствах. При виборі майбутньої професії та кваліфікації індивідуум повинен орієнтуватись на ті спеціальності, які відносяться до пріоритетних галузей економіки країни та є затребуваними серед роботодавців. Це має бути усвідомлено і визнано кожним громадянином, інакше економічні інтереси індивідуума в отриманні високої оплати за власні професійні знання, навички та вміння будуть незадоволені, існує ризик залишитися безробітним.

Ідея пропаганди ПКВ є головним критерієм вибору засобу пропаганди. Держава, а саме Державна служба зайнятості (ДСЗ), володіє інформацією про професійно-кваліфікаційні потреби роботодавців у розрізі регіонів та галузей економіки. Завдяки інструменту соціального прогнозування, держава має дані щодо динаміки обсягу кадрових потреб економіки за роками. Залишається обробити та подати цю інформацію індивідууму у зручній для сприйняття формі. Професійно-кваліфікаційний довідник (ДПК) – це офіційне друковане видання, що публікується від імені Державної служби зайнятості та містить матеріали звітно-інформаційного характеру щодо ситуації на ринку праці України. Основна ідея видання ДПК – в невеликому, зручному для індивідуума форматі подати максимум корисної і цікавої інформації про потреби у фахівцях. Головним призначенням ДПК є допомогти індивідууму у правильному виборі професії та кваліфікації, знеособлюючи взаємовідносини між ним та роботодавцем (без прив'язки до конкретних підприємств). Виділимо наступні функції ДПК:

1. Вказує на потреби певної сфери діяльності у фахівцях конкретного профілю без надання інформації щодо роботодавців, яким потрібні кадри.
2. Створює конкуренцію між ВНЗ на ринку освітніх послуг за абітурієнтів, які визначились у виборі професії та бажають реалізувати право на якісну ВО.
3. Створює конкуренцію серед роботодавців, яким потрібні професіонали.
4. Сприяє розвитку ярмарок вакансій, де роботодавці зустрічаються із випускниками ВНЗ. Оскільки ВНЗ не мають інформації щодо кадрових потреб конкретного підприємства, для ВНЗ усі підприємства є рівновіддаленими. ВНЗ гарантує якість освітніх послуг, але не заключає контракти з роботодавцями та не несе відповідальність за працевлаштування випускників на підприємстві.
5. Приховує конфіденційну інформацію про роботодавців та ВНЗ – дана інформація доступна лише обласним центрам зайнятості, яким потрібно працев-

лаштувати тих випускників, які навчались у ВНЗ за кошти держбюджету.

6. Інформативна: виконує передачу, трансляцію максимально точної, об'єктивної та універсальної інформації між усіма суб'єктами ринку ПВО.

Основними джерелами інформації для складання ДПК є три довідника: класифікатор професій; класифікатор видів економічної діяльності та перелік напрямів підготовки та спеціальностей, за якими здійснюється навчання студентів у ВНЗ. Остаточна структура ДПК визначається ранжуванням класифікатору професій по кодам класифікатору видів економічної діяльності та їх подальшою прив'язкою до переліку напрямів підготовки та спеціальностей (таблиця 1).

Таблиця 1 – Структура ДПК

№	ЗМІСТ
1.	ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ОБЛАСТІ
2.	КІЛЬКІСТЬ НАЙМАНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗА ВИДАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
3.	ПОПИТ НА РОБОЧУ СИЛУ ЗА ВИДАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
4.	РОЗПОДІЛ НАЙМАНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗА КЛАСИФІКАТОРОМ ПРОФЕСІЙ ЗА ВИДАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
5.	ПОПИТ НА РОБОЧУ СИЛУ ЗА КЛАСИФІКАТОРОМ ПРОФЕСІЙ ЗА ВИДАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
6.	РОЗПОДІЛ НАЙМАНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗА РІВНЕМ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗА ВИДАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
7.	ПОПИТ НА РОБОЧУ СИЛУ ЗА РІВНЕМ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗА ВИДАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
8.	ПРОГНОЗУВАННЯ КІЛЬКОСТІ НАЙМАНИХ ПРАЦІВНИКІВ ТА ПОПИТУ НА РОБОЧУ СИЛУ ЗА ВИДАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
9.	ПРОГНОЗУВАННЯ КІЛЬКОСТІ НАЙМАНИХ ПРАЦІВНИКІВ ТА ПОПИТУ НА РОБОЧУ СИЛУ ЗА КЛАСИФІКАТОРОМ ПРОФЕСІЙ
10.	ПРОГНОЗУВАННЯ КІЛЬКОСТІ НАЙМАНИХ ПРАЦІВНИКІВ ТА ПОПИТУ НА РОБОЧУ СИЛУ ЗА РІВНЕМ КВАЛІФІКАЦІЇ
11.	ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ГАЛУЗЕЙ ЗНАНЬ
12.	ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ КЛАСИФІКАТОРУ ПРОФЕСІЙ ТА НАПРЯМІВ ПІДГОТОВКИ (СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ)
13.	ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ РІВНЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ТА ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ

В таблиці 1 зміст ДПК трансформує та агрегує дані професійно-кваліфікаційні картки (ПКК), які подаються роботодавцями із використанням професійно-кваліфікаційної анкети (ПКА) до центрів зайнятості, а також дані соціального прогнозування щодо дефіциту кадрів, яке проводиться ДСЗ у розрізі регіонів та галузей економіки на найближчі 3–5 років.

ДПК є своєрідним сигналом не тільки для тих, хто тільки збирається оволодіти професією, а й для тих, хто вже її отримав. Мова йде про перепідготовку, підвищення кваліфікації або отримання нової професії. ДПК відкриває можливості для зміни посади, професії, місця роботи (галузі економіки), місця прожи-

вання та способу життя в цілому, тобто трудової мобільності індивідуума (носія професійних якостей) в межах міста, регіону або держави в цілому.

Діалог між індивідуумом та роботодавцем розпочинається із ознайомлення з ДПК, після чого індивідуум самостійно приймає рішення щодо місця роботи. Спочатку він обирає галузь економіки (сферу професійної діяльності), а потім потенційного роботодавця, який відповідає його очікуванням щодо розміру заробітної плати, умов праці, перспектив кар'єрного росту тощо. Далі індивідуум робить власну оцінку конкурентоспроможності ВНЗ та самостійно обирає місце отримання освітньої послуги. Після отримання диплому про вищу освіту, ДПК знову покладає усю відповідальність за успішне працевлаштування на індивідуума, уникаючи внутрішньої конкуренції між випускниками у стінах ВНЗ. Отже, наявна рівновіддаленість ВНЗ та індивідуума, який має свободу вибору.

При розробці довідника слід орієнтуватися не тільки на національний масштаб, але й на міжнародно-правові стандарти у сфері праці і трудових відносин. Споживачами професійно-кваліфікаційного довідника виступають широкі верстви населення: школярі, які обирають випускні екзамени на ЗНО; абітурієнти та їх батьки; наймані працівники (робітники, інженери), які бажають змінити власну професію разом із кваліфікацією.

Друкований довідник пропонується видавати в межах регіону (області) та держави. Видавцями виступають обласні центри зайнятості та Державна служба зайнятості. Обсяг друкованого довідника – близько 300 сторінок. Як засіб пропаганди, ДПК розповсюджується в єдиному інформаційному середовищі діалогу суб'єктів ринку ПВО по каналах пропаганди. На рис. 1 представлені можливі канали державної пропаганди, через які держава в друкованому та електронному вигляді доносить інформацію ДПК до індивідуума.

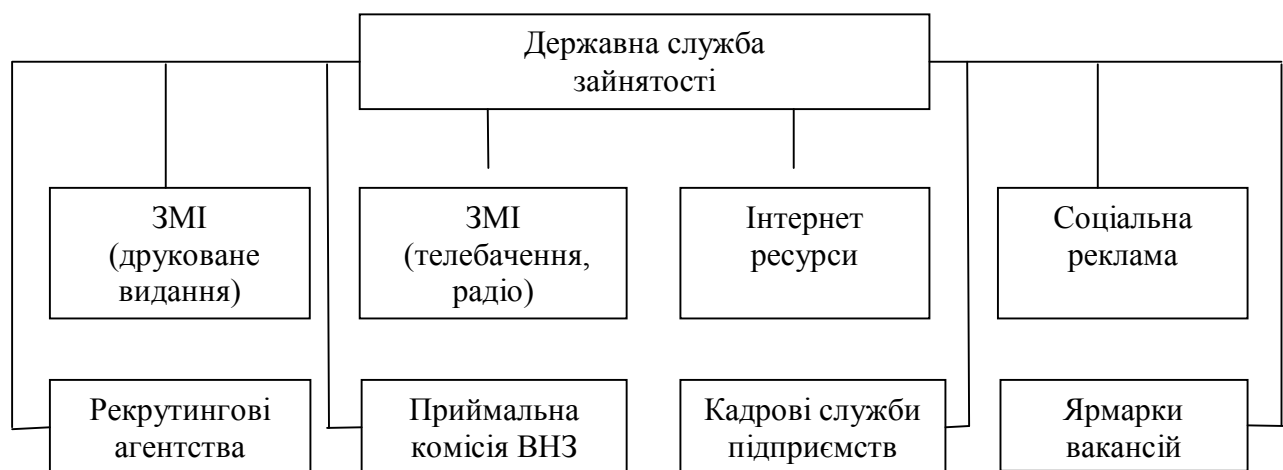

Рисунок 1 – Канали донесення інформації ДПК до індивідуума

Розглянемо представлені на рис. 1 канали державної пропаганди інформації ДПК за векторами діалогу індивідуума з іншими суб'єктами ринку ПВО:

Вектор діалогу «індивідуум-держава». Сьогодні засоби масової інформації (ЗМІ) є одними з найпотужніших комунікативних засобів суспільства. Фактично ЗМІ є сполучною ланкою, передавачем інформації від суспільства до держави і, навпаки, від держави до суспільства, і тому можуть активно слугувати для висловлення та репрезентації різного роду інтересів. Відповідно до Закону України «Про інформацію» засобами масової інформації є засоби, призначені для публічного поширення друкованої або аудіовізуальної інформації [8]. Тож, ЗМІ є: телебачення, газети, радіо, журнали та Інтернет. Згідно із міжнародними стандартами, друкованими ЗМІ є періодичні друковані видання (преса); аудіовізуальними ЗМІ є: радіомовлення, телебачення, кіно, звуко-, відеозапис тощо.

Оскільки основною метою діяльності ЗМІ є вплив на суспільну думку, держава зможе швидко донести інформацію про потреби роботодавців до населення. Завдяки пресі, радіо та телебаченню, ДСЗ здатна донести до громадськості оперативну інформацію щодо зміни рейтингу галузей економіки («ТОП-10»), популярності професій («ТОП-20») за кількістю посад та відкритих вакансій. Інформація, розміщена на веб-сайті ДСЗ, є безкоштовною для індивідуума. Він отримує вільний доступ до інформації про професії та кваліфікації, які існують на ринку праці. У пошуці перспектив отримання ВО, індивідуум може ознайомитись із соціальними прогнозами динаміки кількості посад та вакансій певної професії та кваліфікації на найближчі роки. Пропонується також надати індивідууму можливість скачати ДПК в електронному вигляді.

Окремо виділимо соціальну рекламу, яка спрямовується на пропаганду позитивних для суспільства явищ і, як правило, розміщується у ЗМІ безоплатно. У нашому випадку, метою соціальної реклами є звернення уваги населення до проблем працевлаштування, диспропорцій на ринку праці та низького рівня професійно-кваліфікаційної відповідності працівників через ігнорування індивідуумом суспільно корисних професій. Держава має використовувати цю рекламу для популяризації навчання студентів у ВНЗ на держзамовленні за інженерними спеціальностями, які необхідні для розвитку національної економіки.

Для вектору діалогу «індивідуум-роботодавець» та вектору діалогу «індивідуум-ВНЗ» ДСЗ пропонується вільний продаж щорічних ДПК через обласні, міські, районні та міськрайонні центри зайнятості. Доцільно передбачити можливість розповсюдження щомісячних бюлетенів про ситуацію на ринку праці. Тоді індивідуум зможе не тільки особисто придбати ДПК, але й ознайомитись з довідником під час звернення до приватних рекрутингових агентств, приймальної комісії ВНЗ, кадрових служб (відділів) підприємств, ярмарки вакансій тощо.

Таким чином, тільки масова пропаганда набуття потрібної для економіки професії та кваліфікації здатна вплинути на свідомість індивідуума та суспільства загалом. Державна служба зайнятості, застосовуючи сучасні комунікації із роботодавцями, ВНЗ та кандидатами на робочі місця, повідомляє про фактичні і прогнозовані умови досягнення ПКВ на ринку праці та сполучення інтересів суб'єктів ринку ПВО.

ВИСНОВКИ. Проводячи підсумки, можна сказати: по-перше, сучасний сві-

домий індивідуум зацікавлений заздалегідь визначитися, яку кваліфікацію та професію обрати по закінченню школи. Від цього залежать його особисте матеріальне становище; задоволеність роботодавця результатами продуктивної праці; зростання надходжень до державного бюджету; збільшення фінансування ВНЗ, які готують потрібних економістів професійних кадрів. Надати індивідууму професійно-кваліфікаційну орієнтацію здатна тільки державна пропаганда, яка реалізується за вектором діалогу «індивідуум-держава». По-друге, дані довідника професій та кваліфікацій як готовий продукт отримує на руки індивідуум. Він є кінцевим споживачем інформації, яку на попередніх етапах держава збирала тільки для того, щоб він зробив правильний вибір. Подальший вибір індивідуумом конкретного ВНЗ залежить від конкурентоспроможності ВНЗ, тобто рівня привабливості освітньої пропозиції для абітурієнта. Професійно-кваліфікаційний довідник допомагає нераціональному індивідууму зробити вибір професії та кваліфікації в інтересах усіх суб'єктів ринку ПВО.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пана Л. Система третинної освіти і окупність приватних вкладень студента в Чеській Республіці/ Л. Пана, П. Жилкова // Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського: Економічні науки. – 2013. – Вип. 3/2013 (80). – С. 101–119.
2. Касич А.О. Шляхи реформування місцевих бюджетів/ А.О. Касич, О.І. Авраменко, В.І. Шара // Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського: Економічні науки. – 2013. – Вип. 4/2013 (81). – С. 67–77.
3. Почтовюк А.Б. Сполучення інтересів суб'єктів системи вищої освіти на макрорівні: професійно-кваліфікаційний аспект/ А.Б. Почтовюк, О.В. Кондратенко// Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського: Економічні науки. – 2013. – Вип. 3/2013 (80). – С. 63–69.
4. Суржик Л. Страшенна таємниця держзамовлення / Л. Суржик, О. Онищенко // Дзеркало тижня. – 2011. – № 33.
5. Мельник С.В. Інформаційна записка «Основні підходи щодо реформування політики оплати праці в Україні» / С.В. Мельник, В.В. Кузьменко. – Луганськ. – 2011. – 17 с.
6. Загірняк М.В. Управління сучасним університетом: оцінка процесу та пошук рішень/ М.В. Загірняк, А.Б. Почтовюк // Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського: Економічні науки. – 2013. – Вип. 4/2013 (81). – С. 7–13.
7. Большая советская энциклопедия: В 30 т. – М.: «Советская энциклопедия», 1969–1978. – Т. 21.
8. Закон України «Про інформацію» // Відомості Верховної Ради України від 01.12.1992. – 1992 р., № 48, ст. 650.

TOOLS RATIONALIZATION ACTIVITIES OF THE INDIVIDUAL IN RELATION TO THE IMPLEMENTATION OF THE MISSION OF HIGHER EDUCATION

A. Pochtovyuk

Kremenchuk Mykhailo Ostrohgradskyi National University
vul. Pershotravneva, 20, Kremenchuk, 39600, Ukraine.
E-mail: apochtovyuk@yandex.ru

The article deals with the issue of training for procurement based not only on the needs of the market, but the constitutional right of citizens of Ukraine to free higher education. The analysis of the individual types of vector dialogues with the subject of air defense market, which will help to achieve the greatest PCR by informing the individual of the actual amount of employers' needs for specialists with higher education. Special attention is given to dialogue vector "individual-state", which is the only option that will allow the individual to choose a profession and qualification in the interests of the state and the employer, guaranteed employment and can count on the highest level of PCI. The tools of information transfer from society to the state and, conversely, that can be used to actively paying attention to the problems of population employment disparities in the labor market and the low level of vocational qualification according ignoring individual workers through community service jobs are described. The state should use these tools to promote student learning in high school on state procurement for engineering specialties that are required for the development of the national economy.

Key words: procurement, training needs, state propaganda, labor market needs.

REFERENCES

1. Pana, L., Jilkova, P. (2013), "The system of tertiary education and the student's return on private investment in the Czech Republic", *Transactions of Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University*, no. 3 (80), pp.101–119., Ukraine.
2. Kasych, A., Avramenko, O., Shara, V. (2013), "Ways to reform local budgets", *Transactions of Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University*, no. 4 (81), pp.67–77.
3. Pochtovyuk, A., Kondratenko, O. (2013), "Integration of interests of subjects of higher education system at macrolevel: professional qualifications aspect", *Transactions of Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University*, no. 3 (80), pp.63–69., Ukraine.
4. Surzhyk, L., Onishchenko, A. (2011), "Terribly secret government order", *Weekly Mirror*, no. 33.
5. Melnik, S. and Kuz'menko, V. (2011), Informaciyna zapuska "Osnovni pidhodu shodo reformuvannya polituku oplatu praci v Ukraine" [Information Note "Main Sub-moves to reform the wage policy in Ukraine], Lugansk, Ukraine.
6. Zagirnyak, M., Pochtovyuk, A. (2013), "Management of a contemporary university: processes estimation and solutions search", *Transactions of Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University*, no. 4 (81), pp.7–13., Ukraine.
7. Bolshaya Sovetskaya Encyclopedia: The 30 tons – Moscow, "Soviet entsyklope-Devil", 1969–1978. – T. 21.
8. Law of Ukraine "On Information" // Supreme Council of Ukraine of 01.12.1992 – 1992, № 48, article 650.

Стаття надійшла 05.02.2014